

Міністерство освіти і науки України
Уманський національний університет садівництва
Академія імені Якуба з Парадижу в Гожові Великопольському

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ
МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦІЇ «ФІЛОСОФІЯ САДУ І САДІВНИЦТВА В
СВІТОВІЙ КУЛЬТУРІ; ДЖЕРЕЛА ТА НОВІТНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ»

Умань – 2021

УДК 1:712:378

Ф 52

Рецензенти

Карасевич А. О., кандидат філософських наук, професор (Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини);

Мудрак Р. П., доктор економічних наук, професор (Уманський національний університет садівництва);

Комісаренко Н.О. кандидат педагогічних наук, доцент (Уманський національний університет садівництва)

Редакційна колегія:

Машковська Л.В., кандидат юридичних наук, доцент (головний редактор);

Шатохін А.М., доктор соціологічних наук, професор;

Ямчук П.М., доктор філософських наук, професор, академік НАН ВО України (відповідальний секретар);

Коваленко-Чукіна І.Г., кандидат історичних наук, доцент.

Ухвалено на засіданні Вченої ради Уманського національного університету садівництва протокол № 6 від 27.04.2021 року.

«Філософія саду і садівництва в світовій культурі: джерела та новітні інтерпретації»: збірник наук. статей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної онлайн конференції / М-во освіти і науки України, Уманський НУС [та ін.]. Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2021. 160 с.

Збірник наукових статей містить матеріали V Міжнародної науковопрактичної Онлайн конференції: **«Філософія саду і садівництва в світовій культурі: джерела та новітні інтерпретації»**. Призначений для викладачів, науковців та студентів аграрних вузів.

The collection of scientific articles contains materials of V international scientific and practical online conference: "**Philosophy of the garden and gardening in world culture: sources and newest interpretations**". Designed for teachers, scholars and students of agrarian universities.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	6
ОБДАРОВАНІСТЬ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА Авраменко О.О.	8
МУСУЛЬМАНСЬКИЙ САД ЯК РЕЦЕПЦІЯ КОРАНУ Арістова А. В.	11
ВЕРХОВИНА – МОЯ МАЛА БАТЬКІВЩИНА: ІСТОРИКО- КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ Бобонич О. В.	16
ПРОБЛЕМИ ДОГОВІРНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ПЕРЕДАЧІ МАЙНА В КОРИСТУВАННЯ Білошкурська З.П.	20
КОРЕЛЯЦІЯ РЕЛІГІЙНОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ПРАВОСЛАВНИЙ АСПЕКТ Вергелес К.М.	31
СТОРІНКИ БІОГРАФІЇ ВИДАТНОЇ УМАНЧАНКИ (до 125-річчя від дня народження Н. В. Суровцевої) Гарбар О. П.....	37
РАЙ-САДУ ПОЕЗІЇ Т. ШЕВЧЕНКА «САДОК ВИШНЕВИЙ...» Денисюк О.Ю.....	41
ШЕВЧЕНКО – БОРЕЦЬ З ІМПЕРІЄЮ Доморослий В.І.	48
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ Жмуденко В.О.	51
ВИХОВАННЯ ДОБРОЗИЧЛИВИХ СТОСУНКІВ У ДІТЕЙ В ГРУПОВІЙ ВЗАЄМОДІЇ Журавко Т.В.	54
ВИХОВАННЯ ГУМАНІСТИЧНОГО ІДЕАЛУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У САДІВНИЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ Крамська З.М.	58

КОНЦЕПЦІЯ МЕТЬЮ ЛІМАНА ПРО «ФІЛОСОФІЮ ДЛЯ ДІТЕЙ»	
Комісаренко Н.О.	64
СОЦІАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ — СВОЄРІДНЕ ВИРАЖЕННЯ ДУХОВНОГО «САДІВНИЦТВА»	
Кожушко Т.В.	66
СУЧАСНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИЩОЇ АГАРНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	
Каричковська С.П.	71
ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ	
Коваленко Г.О.	73
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ	
Коваленко-Чукіна І.Г.	76
ВНЕСОК ВІДОМОГО НА ВЕСЬ СВІТ УКРАЇНСЬКОГО ВЧЕНОГО ЛЕВКА ПЛАТОНОВИЧА СИМИРЕНКА У РОЗВИТОК САДІВНИЦТВА	
Костюк М. В.	81
ІННОВАЦІЙНІСТЬ ЯК ОЗНАКА СУЧАСНОСТІ	
Любченко І. І.	85
СТАЛИЙ РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ	
Малюга Л.М.	89
ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ	
Машковська Л.В.	92
ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ДІЄВОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН	
Пахольчук І. С.	95
ПАСІКА УМАНСЬКОГО СЕРЕДНЬОГО УЧИЛИЩА САДІВНИЦТВА І ЗЕМЛЕРОБСТВА – ПРОСВІТНИЦЬКИЙ ЦЕНТР РАЦІОНАЛЬНОГО БДЖІЛЬНИЦТВА (До 150 річчя з дня народження Корабльова І. І.)	
Побережець В.С.	101

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО	
Поліщук О.С.....	106
ПРОЦЕСИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ В СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖАХ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ	
Поліщук О.С.	107
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ У ВИЩИХ АГРАРНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	
Поліщук О.А.	115
КОЕВОЛЮЦІЯ ПРИРОДИ І СУСПІЛЬСТВА - СУЧАСНА ЕКОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА	
Стеценко А.В.	118
МОЯ МАЛА БАТЬКІВЩИНА – СЕЛО ШЛЯХОВА: ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ	
Стьопін А. Є.	121
ФІЛОСОФІЯ САДУ В ОБРАЗНОМУ СЛОВІ: ВІД СКОВОРОДИ ДО ЛІНИ КОСТЕНКО	
Таранюк В. І., Шаповалова Т. А.....	129
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА АГРОНОМІВ–ДОСЛІДНИКІВ	
Трофаїла Н. Д.	132
КВІТІННЯ САДУ НЕЗНИКАЮЧИХ ІДЕЙ: З ВІДДАЛЕНОГО МИНУЛОГО – КРІЗЬ МИНУЩІСТЬ СЬОГОДЕННЯ - У ДАЛЕКЕ ПРИЙДЕШНЄ	
Ухто Галіна, Рибчак В. І., Ямчук П.М.	136
СТОЇЦИЗМ – ВЧЕННЯ ПРО ПРИРОДУ І ЛЮДСЬКУ ДОЛЮ	
Шатохін А.М., Вуйченко М.А.	141
ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНИХ ЕКСПОРТНО-ОРІЄНТОВАНИХ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ ПЛОДОЯГІДНОЇ ПРОДУКЦІЇ	
Шкільний О.О.	146
ПЕДАГОГ – ДБАЙЛИВИЙ САДІВНИК: ІДЕЯ Г. СКОВОРОДИ І СУЧАСНІСТЬ	
Яцюк Ю.А.	150
ВІДІМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	156

Журавко Т.В.

*викладач-стажист кафедри психології та педагогіки розвитку дитини
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*

ВИХОВАННЯ ДОБРОЗИЧЛИВИХ СТОСУНКІВ У ДІТЕЙ В ГРУПОВІЙ ВЗАЄМОДІЇ

Освітній процес на початку ХХІ століття в Україні зазнає кардинального реформування. Сучасна освіта – це освіта для конкретної людини і людства загалом. За концепцією дошкільного виховання та Базовим компонентом дошкільної освіти, сучасний дошкільний навчальний заклад має стати «інститутом соціалізації», призначення якого – забезпечити фізичну, психологічну і соціальну компетентність дитини від народження до шести-семи років, можливість адаптації до групової взаємодії з дітьми та дорослими, сформувати ціннісне ставлення до світу, навчити вмінню будувати доброзичливі взаємини з людьми. Передусім це відбувається завдяки поступово збільшуваній ролі дитячого співтовариства, яке, починаючи з молодшого дошкільного віку, суттєво впливає на процес всебічного і гармонійного розвитку.

Учені (А. Богуш, І. Дьоміна, О. Захарова, І. Зотова, І. Рогальська, Л. Фоменко, С. Якобсон) розглядають організацію групових взаємин у дошкільному навчальному закладі як оптимальну модель середовища дитячого розвитку, в якому взаємодія і спілкування одновікових та дітей різного віку одне з одним впливають на розвиток цілої низки позитивних сторін особистості дитини-дошкільника.

Група дітей в ЗДО є середовищем, яке найефективніше впливає на соціальний і психічний розвиток дитини, за умови її доцільного і цілеспрямованого включення у педагогічний процес. Правильно організована групова взаємодія в діяльності дітей сприяє тому, що вони поступово

навчаються поважати товаришів, розуміти їхні бажання, інтереси, вболіватиме лише за свою частку праці, а й за роботу своїх товаришів та її кінцевий результат. Під час виконання колективних або групових завдань у дитини часто виникає потреба поділитися з товаришем власним задумом, досвідом, умінням. Спільні переживання радощів успіху або смутку з приводу тимчасових невдач зближують дітей, згуртовують їх навколо єдиної мети. Емоційне піднесення сприяє розвитку доброзичливих взаємин не лише в колективній діяльності, а й у повсякденному спілкуванні, допомагає вихованню дружніх відносин. Проте було б неправильно вважати, що залучення дітей до групової взаємодії само по собі забезпечує виникнення позитивних взаємин між ними або формування у них доброзичливих стосунків. Співпраця породжує між учасниками різні типи групової взаємодії залежно від того, наскільки правильно її організовує педагог [4].

У закладах дошкільної освіти за бажанням батьків виховуються і навчаються діти, починаючи з раннього і до старшого дошкільного віку. Основні функції цих закладів такі:

1. Вивільнення батьків, насамперед матері, для виробничої діяльності і самоосвіти.
2. Забезпечення умов для різнобічного і гармонійного розвитку дошкільника.

Основними, визначальними для організації педагогічного процесу в дошкільному закладі є: принцип гуманізації виховного процесу, його орієнтації на індивідуальність дитини; принцип системності й наступності в роботі з нею; узгодження групових та індивідуальних форм і методів роботи з малюками; розвиток у дошкільника ціннісного ставлення до всіх сфер життя; принцип активності, розвитку творчого потенціалу особистості; забезпечення зв'язку з традиціями народної педагогіки, фольклором, різновидами національного та світового мистецтва.

Впроваджуючи у життя ці провідні принципи, дошкільний заклад сповідує тісну співдружність з сім'ями своїх вихованців. Дитячий садок для них є консультативним і просвітницьким центром з розв'язання психологічних і педагогічних питань, добрим порадиником, своєрідною службою довіри і підтримки [1].

Сім'я і дитячий садок мають свою специфіку, особливості впливу на дитину, свої виховні засоби. Ці осередки не взаємовиключають один одного і не конкурують між собою, а взаємодоповнюють і корегують впливи один одного. Обидва вони по-своєму необхідні й бажані для соціально-емоційного розвитку дошкільника.

У взаєминах з батьками педагоги прагнуть керуватись такими принципами побудови відносин, як принципи єдності і наступності, відмовляються від принципів паралельності взаємин, спроб підмінити один одного. Партнерство педагогів і батьків – партнерство рівних учасників спілкування, які прагнуть оволодіти мистецтвом спільної дії, налагодити співробітництво.

Розкриємо позитивні впливи суспільного виховання на особистість дошкільника. Дошкільний заклад може здійснювати виховний вплив на дитину, змінюючи її поведінку у кращий або гірший бік. Умови дитячого садка суттєво позначаються на соціальних настановах вихованців: що демократичнішими є погляди педагогічного колективу на зростаючу особистість і власні педагогічні завдання, то ймовірніше педагоги дотримується індивідуального підходу до неї як основного методу наукової педагогіки.

Провідним у функціонуванні дитячого колективу в дошкільному закладі є принцип об'єктивності, який передбачає неупереджене ставлення дорослих до дітей, а дітей до своїх однолітків, спільне вміння орієнтуватись у власних оцінках на істинність, правдивість, доцільність.

У ДНЗ дитина дошкільного віку вперше дістає реальну можливість порівняти себе з іншими. У сім'ї зробити це важко, оскільки поруч з нею

перебувають старші, досвідченіші й уміліші люди (порівняння себе з ними буде не на користь малюка). Співставляючи свої досягнення, якості, реакції, поведінку, зовнішність, дошкільник навчається орієнтуватись у власних можливостях, виробляє відповідний рівень домагань, визначає свій статус серед однолітків [3].

Дошкільний заклад через дитячий колектив позитивно впливає на звільнення дитини від егоцентризму, звички у всьому орієнтуватись лише на власне «Я», на свої уподобання, погляди, вміння. У багатьох сім'ях дитина займає привілейоване становище найменшого члена сім'ї, звикає до споживання всіх можливих благ, до уваги з боку оточуючих. Прийшовши до дитячого садка, вона вперше починає співвідносити власні бажання з бажаннями інших людей, насамперед друзів. У лексиці дитини з'являється займенник «ми», дитина все частіше починає оперувати поняттями: «Ми – одна група», «Ми – дівчатка (хлопчики)».

Незамінним є вплив дошкільного закладу на самостійну активність дитини-дошкільника. Якщо сім'я надто опікає малюка, то дошкільний заклад значно більше довіряє йому, надає можливість виявляти власну ініціативу, незалежність, критичність. Відвідуючи дошкільний заклад, дитина швидко засвоює: все, що можеш, треба робити власними зусиллями. Вона вчиться поважати себе за умілість, прагне перенести набуті навички самостійної поведінки в сім'ю, тим самим коригуючи батьківські впливи, відстоюючи своє право на незалежність.

Спілкуючись з дітьми своєї групи, зростаюча особистість проймається почуттям взаємної відповідальності, засвоює визнані в групі норми поведінки. Дитячий колектив підтримує такі її дії, які відповідають нормам дорослого суспільства, насамперед вихователя, домагається, щоб кожний його член звертав увагу на поведінку товариша і відчував загальну відповідальність. Якщо хтось із однолітків негідно себе поводить, демонструє погані звички (неохайно їсть, розкидає свій одяг, б'є слабших за себе, ображає товаришів

недоречними словами, псує майно групи, відбирає чужі речі), діти, як правило, прагнуть власноруч усилити його, висловлюють йому зауваження, закликають на допомогу вихователя [2].

Отже, виховання за допомогою дитячого колективу позитивно впливає на становлення особистості дошкільника, на його соціально-емоційний розвиток. Колектив не тільки всебічно підтримує поведінку, яка відповідає нормам дорослого оточення, а й домагається, щоб кожний його член не виявляв байдужості до інших, не говорив: «Мене це не стосується», відчував себе причетним до загальних проблем.

Список використаних джерел:

1. Бех І. Інваріанти особистісно орієнтованого підходу до виховання дитини. *Початкова школа*. 2001. №2. С. 3–7.
2. Бех І. Д. Я як джерело духовного саморозвитку особистості. *Педагогіка і психологія*. 2011. №3 (72). С. 5–17.
3. Бех І. Д. Психологічний супровід особистісно зорієнтованого виховання. *Початкова школа*. 2003. №3. С. 1–6.
4. Беленька Г. Стратифікація суспільства та діти в ньому. *Дошкільне виховання*. 2005. №6. С. 10–12.

Наукове видання

«Філософія саду і садівництва в світовій культурі : джерела та новітні інтерпретації»: збірник наукових статей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної інтернет конференції, Уманський НУС, 2021 р.

МАТЕРІАЛИ

**IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ФІЛОСОФІЯ САДУ І САДІВНИЦТВА В СВІТОВІЙ КУЛЬТУРІ :
ДЖЕРЕЛА ТА НОВІТНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ»**

Видається в авторській редакції